

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.

8
B. C. D.
DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS
DE
HYDROPE
PERITONÆI

QVAM
GRATIOSÆ FACVLTATIS
MEDICÆ

ARGENTORATENSIS CONSENSU

PRO LICENTIA

SUMMOS IN MEDICINA HONORE:
ET PRIVILEGIA DOCTORALIA,
RITE CONSEQUENDI

SOLENNI MEDICORUM EXAMINI SUBJICIT

JOHANNES FRANCISCUS
ADOLPHUS BLAW,

FRIBURGENSIS BRISGOUS.

AD DIEM 10. JUNII A. O. R. MDCCLII.

H. L. Q. S.

ARGENTORATI

Typis HÆREDUM PAUSCHINGERIANORUM.

DEO
PATRONIS
ATQUE
AMICIS
SACRUM.

P R Æ F A T I O.

Uod sanitatis atque vitæ in corpore humano constantia, non solum a debita vasorum majorum in sanguinem actione, ipsique inde conciliata divisione & circulatione dependeat, verum etiam a minorum vasorum justo tono, atque serî & lymphæ variæ progressionis fluiditate ac jugi motu derivanda sit; nemo, nisi qui in Physiologia & Pathologia plane hospes est, in dubium vocabit. Quotiescunque vero sanguis in quodam loco, ob solidorum elaterem debilitatum, crassescens, vel stagnat, vel ruptis cataractis effunditur, fatalibus inde morbis, inflammationi potissimum in priori casu, in posteriori vero hæmorrhagiæ tunc ansa præbetur. Et si serum aut lympa in parte quadam, ob tenuiorum canalium renixum imminutum, spissescens, vel stases incurrit, vel extra alveos suos versatur, infarctum nunc, nunc aquarum in cavis collectionem eorumque tumorem, sive Hydropem, inde nasci palam est. Tot igitur hydropis species, quot intervallis corpus humanum concameratum est, agnoscere cogemur. Hydropes hinc capitis sive hydrocephalos, medullæ spinæ sive spinas bifidas, oculi, gutturis, pectoris, pericardii, articularum, umbilici sive hydromphalos, abdominis sive ascites, uteri, ovarii, tubæ fallopianæ, scroli denique hydropes sive hydroceles, solliciti observatores litteris consignare soliti sunt. Cumque lympa, præter quod in magnas cavitates effundatur, & viscera illis inclusa inunder, in ipsis etiam viscerum vasis accumulari, eaque mirum quantum extendere, in cava notabilia elevare, hydatidesque effingere possit, cy-

fticis hydropibus infuper corpora noſtra expoſita eſſe; exempla hydatidum in cerebro, corde, pulmonibus, ventriculo, omento, pancreate, hepate, liene, meſenterio, inreſtinis, renibus, veſica, utero, ovariis & tubis Fallopii re- peratarum confirmant. Imo, cum, muſculis omnibus involucri loco data, tela cellulofa, cavernis innumeris interſtincta ſit, ſi ejuſdem vaſa lymphatica vel dilatantur, vel aperiuntur, & hæc aquis repleri, ibique hydro- pes, veluti œdemata manuum, vel pedum, leucophleg- matia & anafarca ſunt, oriri debent. Quemadmodum ve- ro in extremitatum, aut in univerſi corporis, membrana cellulofa aqua intercus apparere frequentiffime ſoler, ita inter peritonæi cellulofum textum & abdominis transver- ſos muſculos, aquarum etiam colluviem tumorem inter- dum, ſive hydropem quendam peculiarem, facere, experi- entia compertum fuit. Hunc omni tempore quidem eve- niſſe, ſed a Medicis Præcticis ordinarie pro aſcite habitum, nec ab ea ſatis diſtinctum, aut bene cognitum fuiſſe, noran- dum eſt, donec ſoliciti primum DONATI *de Med. Hiſt. Mirab. L. IV. C. 21.* dein inſlyti TULPI industria, hydropis huius exacta cognitio, ipſiusque ab aſcite differentia, in *Obſ. Med. L. 4. C. 44.* clare propoſita fuerit, quos deinceps alii ſaga- ces corporum ſcrutatores ſecuti ſunt, & frequenter tumo- ris abdominalis cauſam, in aquis inter peritonæum & mu- ſculos transverſos hærentibus detexerunt. De *Hydrope Pe- ritonæi* ergo, adſpirante DIVINO NUMINE, pro præſenti ſpe- cimine inaugurali, exantlatis rite tentaminibus & exami- nibus doctoralibus, conſentiente GRATIOSA FACULTATE ME- DICA ARGENTORATENSI, diſſerere conſtitutum eſt. Si vero & mihi B.L. forſitan aqua hærebit, te aquam perdidiffe, & patientiam legendo exercuiſſe, doleo.

§. I.

Remota cute abdominis, ipſiusque membrana adipofa, ablatiſ etiam ſcite quinque paribus muſculorum, circumferentiam ejuſdem efformantibus, ſeparato præ-

præcipue caute, quousque fieri potest, transverso musculo, membrana ampla, firma, albicans, elastica, tenuis, transparens, à visceribus subrus fluctuantibus in modum sacci extensa, iisque prætensa, Peritonæum vocant, in conspectum prodit. Hæcce membrana jam apud Græcos, quod etymologia vocis probat, huic muneri destinata fuit, περιτόνιας χιτών enim, περιτόναιον ἕμην, περιτόνεις, aut uti apud HIPPOCRATEM *Epid. VII*, 13. in plurali legitur, περιτόνια, à περι circum & τείνω tendo, vel secundum alios à τινώω intendo, firmo derivatur, idemque ac membranam alvum ac intestina ambientem, aut membranam partibus, quæ inter diaphragma & crura sunt, circumtensam, interpretibus significat. Hinc etiam Latinis tunica prætensa, operimentum prætensum, à CELSO *de Medic. L. VII. C. 17.* interior membrana abdominis, Germanis vero das Darm-Zell, der Darm-Sack, das Bauch-Zell audit. Ita vero peritonæum viscera abdominis circumscribere apparet, ut Iuperne, à facie inferiore costæ ultimæ veræ omniumque spuriarum & diaphragmatis, ubi quidem vertex peritonæi à GALENO *de Anat. Adm. L. V. C. 8.* nuncupatur, incipiat, ibi latum compressumque existat, pergat, antèrius in medio & ad latera globosum fiat, atque ubique transverso musculo substernatur, posterius vero vertebris sex ultimis dorsi & quinque lumborum accumbat, ac complanatum sit, postea latitudine paulatim decrescente, ante musculos psoas & iliacos descendat, sique usque ad vesicam □ariam & intestinum rectum tendat, ibique obrufus ipsius finis ab ossibus pelvis fulciatur: ita ut ex hacce sua sede una cum visceribus contentis exemptum peritonæum, saccum pyriformem intuentibus exhibeat, quemadmodum huncce sic efformatum saccum, uri & circumferentiam ipsius Illustris de HALLER in aureis *Comm. in Boerb Præl. Inst. T. I.* p. 306. & HENSING in *Differud. de Peritonæo Giess. 1742.* defensa §. 1. accuratissime descripserunt.

§. II.

Si exterior hujus operimenti prætensi facies exacte oculis perlustratur, fibrosa, aspera, inæqualis & multis cellulis interstincta deprehenditur. At, si cultro anatomico fissum, interior ejus superficies inspicitur, lævis, polita & æqualis observatur. Exinde vero structura peritonæi, licet a multis Anatomicis minus adæquate tradita fuerit, satis clare innotescere videtur. Ex unica quippe vera lamina, membranacea, interiori, polita & lævi, qua viscera respicit, peritonæum conflat, cui ea parte, qua exteriora spectat, substantia reticulata, cellularis, DOUGLIASSIO & ipsius interpreti EL. FR. HEISTERO, referente *Comm. Litt.* 1733. p. 342. vesicularis vocata, instar apophysis fibrosæ, juxta WINSLOUM *Exp. anat. de la struct. du corps hum.* T. IV. P. I. §. 24. adhæret. Et mediante hoc folliculo texto peritonæum diaphragmati, musculis transversis abdominalibus & lumbaribus undique accrevit, eo quidem modo, ut in illis locis, ubi transversus nominatus musculus in aponevroses semilunares expanduntur, & in lineam albam coeunt, substantia cellularis parcissima & tenuissima existat, earumque faciei inferiori peritonæum arctissime adnectatur. *Transversus enim musculus*, inquit VESALIUS *de Corp. Hum. Fabr.* L. II. C. 31. *peritonæum, seu membrana nutritioni famulantibus organis circumposita, adeo valide subnascitur, ut arduum sit, illos ab hac, idque potissimum in homine, illaceros liberare*, quod GALENO *Anat. Adm.* L. VI. C. 4. jam perspectum fuisse legimus, conferatur etiam ERN. HENR. WEDELI *diff. docta de Peritonæo* Ienæ 1696. habita p. 8. & GARENGEOT *Anat. des Viscer.* T. I. p. 175. Idem firmus nexus in centro tendineo septi transversus peritonæo itidem hoc modo evenit. Econtra vero, ubi carni transversus, iliatis & psois musculis adjacet, per consequens in partibus lateralibus & posterioribus, crassior & copiosior hæc substantia vesicularis reperitur, ibique per reticulatas fibras in septa separata, & ob plura strata incumbentia foliacea apparet, statuque ubique

ubique distendi potest. Inaequalem hancce crassitiam diversamque teneritatem optime WINSLOW *l. c.* §. 28. & 29. GARENGEOT *l. c.* p. 176. HENSING *Diff. cit.* §. 4. & 16. ac BÜTTNER *Diff. de Peritonæo* Regiom. 1738. defensa, & in HALLER. *Coll. Disp. Anat. T. I.* reperiunda, notaverunt, qui ultimus §. 3. memorat, quod RIOLANUS *Anthrop. in L. 2. C. 10. peritonæum in viris a mucronata cartilagine ad umbilicum usque, at in feminis ab umbilico ad pubem validius esse, animadvertit, & hoc factum esse putatur in viris, potissimum crapulæ deditis, propter ventriculum nimis dilatandum, & in parte superiori ab illis varia onera ferenda & sustinenda, in feminis vero gravidis, quo, dum fœtus augetur, magis distendi possit peritonæum.*

§. III.

Hanc peritonæo superstratam cellularem telam abhinc longo tempore Anatomici nomine membranæ, laminæ, sive tunicæ externæ peritonæi insigniverunt, atque eidem duplicem membranam attribuerunt. At follicosam hanc substantiam nequaquam veræ & peculiaris membranæ nomen tueri posse, cum non, uti membranæ indoles exposcit, fibrarum juxta longitudinem & latitudinem arcte sibi oppositarum textum, sed solummodo cavernularum & areolarum congeriem referat, facile cognoscitur, & ab authoribus modo nominatis, quibus jam VESALIUS *de Corp. hum. fabr. L. V. C. 2.* deinque RUYSCH *Car. Rar. p. 131.* facem prætulit, optime agnoscitur. Quid quod, non ad peritonæum unice pertinet cellularis hæc substantia, nam, cum omnibus musculis vasisque tela quædam cellulosa circumducta sit, uti in HALLER. *Prim. Lin. Physiol. §. 18.* videre est, hæcce peritonæo adnata cellulosa substantia, communis illius strati portio tantummodo existit, quemadmodum manifeste hoc communicatio ipsius superius cum musculis pectoris, & circa diaphragma per foramen quadratum & ovale atque ante vertebrae lumbares cum pleura, inferius cum fascia lata & femoris musculis, nec non cum ischio & bulbo

bo cavernosis, posterius cum musculis psois & iliacis, patefacit; quam quidem communionem, nemo exactius, quam Cel. HENSING Diff. *de Peritonæo* §. 5. in apricum produxit. Idcirco vero potissimum cellulosa peritonæi substantia membranæ peculiaris titulo condecorata fuisse videtur, quod illo in loco, ubi annulis musculorum abdominalium, uti &, ubi vertebris lumborum accumbit, non solum compacta admodum, verum etiam huc illuc in plurima strata sejuncta & expansa sit, quæ, dum capsulas suprarenales, renes, ureteres, mediam partem duodeni, inferiorem portionem intestini recti, vesicæ MARIÆ anteriorem partem, vasa deferentia, aortam, venam cavam, nervos intercostales & ductum thoracicum involvit & ambit, formulæ illi Anatomicorum solenni, qua hæcce organa extra saccum peritonæi in duplicatura ejusdem locari asserbant, ansam dedit. Quæ quidem locutio, si inter duplicem substantiæ cellulosæ laminam, adeoque inter duplicaturam substantiæ cellulosæ peritonæi eadem sita esse intelligunt, retineri, nequaquam vero, si inter duplicem ejusdem membranaceam laminam collocari statuunt, tolerari poterit.

§. IV.

Hæc vero cellulosa peritonæi portio non solummodo nominatis organis, in posteriori cavitatis abdominis locatis, vestitum largitur; verum etiam variis canalibus, ex abdomine egredientibus, involucri impertitur, cumque illos exeuntes in itinere comiterur, processuum peritonæi externorum nomine a WINSLOO *l. c.* §. 32. sqq. iidem insigniuntur. Ita vasa spermatica in potiori sexu, & in sequiori funes vasculosi, ligamenta uteri rotunda dicti, quando per annulos musculorum abdominalium egrediuntur, a tela fibrosa peritonæi vaginas, sive processus duos, acquirunt. Arteria & vena cruralis quando sub ligamento FALLOPII et pelvi emergunt, iridem duobus inde processibus instruuntur. Et vesicæ MARIÆ cervix, imo ipsa urethræ membranacea pars & bulbus juxta

juxta GARENGEOT *l. c.* p. 181. pariter processu tali dotatur. Quibus quidem quinque processibus externis Acutissimus WINSLOW *l. c.* §. 32. sextum, qui intestini recti partem infimam investit, adhuc annumerat, illum tamen, cum, uti reliqui, extra abdomen non progrediatur, nomine hocce dignum minime reputamus. Sexti potius processus titulum peritonæi substantia cellulosa merebitur, quæ, juxta DOUGLASSIUM, in fœtu per umbilicum transiens, vasa umbilicalia extra abdomen usque ad placentam comitatur, ipsisque pro involucro infervit, & quæ juxta interpretem EL. FR. HEISTERUM in chorion usque producta illud constituere, uti ipsa membranacea substantia amnion efficere, creditur, recensente *Commerc. Litt.* 1733. p. 343. qui tamen processus, fœtu in lucem edito, & funiculo ligato, deinceps coalescit & occluditur.

§. V.

Quemadmodum vero tunica prætensæ exterior, cellulosa substantia, tam interius, quam exterius variis partibus prospicit, processusque efformat; ita ipsa interior membranacea ejus substantia, sive vera lamina peritonæi, dum introrsum recedit, in se ipsam replicatur & duplicatur, visceribus chylopœis, ventriculo nempe, intestinis, mesenterio, hepatis, vesicæ felleæ, lieni, pancreati, omento, vasisque huc pertinentibus, arteriæ cœliacæ, mesentericæ superiori & inferiori, capsulæ Glissonii, venæ portæ, utero etiam, ovariis, tubis Fallopiæ, renibus, vesicæ, vasibus denique umbilicalibus vaginas, involucria, firmamina, & quoad maximam partem, primas tunicas, aut veluti aptissime VESALIUS *L. V. C. 2.* jam dixit, *processus in tunicas dilatatos degenerantesve*, quos bene processus tunc peritonæi internos vocaveris, concedit. Utrique ergo juxta GALENUM *de Usu Part. L. IV. C. 17.* nullum est sub pleuribus instrumentum, quod non operiatur aliqua tunica, initium generationis a peritoneo sumente. Hæc nunc nominata viscera, chylopœa præcipue, a peritonæi vera membrana sic involuta, in cavitate sive fac-

co peritonæi ab antiquis Anatomicis inclusa esse dicebantur, verum enim vero, quoniam replicatum primo, dein excavatum & quasi duplicatum peritonæum est, sicque viscera & organa nominata involvit & includit, intra duplicaturam potius membranæ propriæ peritonæi illa contineri statuentum erit, quatenus cum Cel. HENSING *Diff. cit.* §. 17. *duplicaturam nihil aliud, quam introcessio parietis peritonæi in cavitatem suam propriam, pro inclusione quorundam viscerum atque vasorum*, aut juxta WINSLOW. *l. c.* §. 35. ejusdem ex convexitate facci in concavitatem suam recessus, est, nullumque viscus in sacco peritonæi sive cavo communi reconditum esse, quin potius peritonæi saccum plane vacuum, aut si illam locutionem deferere nolis, quot viscera, tot saccos a peritonæi membrana formatos, adesse, dicendum erit. Hinc etiam ipsa peritonæi *foramina*, bene annotante HENSING §. 52. *nihil aliud, quam impressiones & introcessiones ejusdem*, nequaquam autem veræ & perforatæ aperturæ existunt. Sic ergo, quot viscera idem includit, tot foramina, tot introcessiones, tot plicas, tot figuras, visceribus inclusis exacte respondententes, in peritonæo observare licet, imo tot diversis modis, peritonæum dum replicatur, se ipsum annectit. Hinc modo sibi arcte applicatur membranacea peritonæi lamina replicata duplicataque, & sic varia vincula efformat, qualia hepatis suspensorium, ipsius dextrum & sinistrum ligamentum, lienis vinculum, duodeni initium, coli ligamenta, tam in dextro, quam in sinistro latere, uteri cum vesica & intestino recto nexus, ejusque vela lata existunt. Modo in saccos amplos recedit, uti in hepate, vesicula fellea, ventriculo, liene, pancreate, renibus, vesica, utero, ovariis & rubis videre est. Modo laminas duas, primitus sibi appressas, deinceps a se mutuo recedentes, & fistulam longam includentes, format, quod in mesenterio & intestinis ita accidere solet. Modo in vesicas, aliis visceribus accretas, expanditur & conduplicatur, uti in omento magno æque ac parvo, ac in appendicibus epiploicis coli observatur. Modo vaginas exhi-

exhibet, vasis, ne nuda decurrant, proficuas, hoc in arteria
 cœliaca, mesenterica superiori & inferiori, & vena portæ
 ventrali obvenit, præcipue vero venæ portæ hepaticæ cap-
 sula Glissoniana hunc usum fœnerat. Modo falces recessus-
 que format, in his plicis vena umbilicalis, in aliis vero quæ-
 libet arteria umbilicalis & urachus custoditur: huncce vero
 vasorum umbilicalium recessum falciformem a duplici la-
 mella peritonæi oriri cum Cel. HEISTERO in *Comp. Anat.* p.
 76. tamen statui non debet. Quamvis vero peritonæi mem-
 brana vera visceribus abdominalibus amictum tradat, non
 tamen in omnibus æqualis densitatis eundem esse, notan-
 dum est. Viscera enim, quæ magnam extensionem pati de-
 bent, veluti ventriculus, intestina, vesica, uterus sunt, cras-
 sioribus tunicis, quam hepar, lien, pancreas & alia, expo-
 nente WEDELIO *Diff. cit.* p. 15. velantur. Sed illud ubivis eve-
 nire deprehendimus, quod ubicunque membrana peritonæi
 in se recedere, viscusque quoddam investire solet, nun-
 quam non sibi adhærentem substantiam cellulosam secum
 ducat, quæ vero tunc interiora occupabit, ideoque in vi-
 sceribus his tunica ipsorum primæ, externæ, & membrana-
 cæ, a peritonæo proveniente, follicosam semper relam sub-
 stratam deprehendere licet. Uteriora de productionibus
 membranæ interioris abdominis, & modis, quomodo illæ
 efformantur, apud WINSLOW *l. c.* §. 36. sqq. GARENGEOT. *l. c.* p.
 191. sqq. DOUGLASS *l. c.* p. 343. HENSING *Diff. cit.* §. 18. sqq.
 BÜTTNER *Diff. nor.* §. 5. WEDEL *Diff. alleg.* p. 14. occurrunt.

§. VI.

Quo membranaceum hoc involucrum durabile, fir-
 mum, & elasticum manere queat, a varii generis vasis ipsi nu-
 trimentum advehitur, roburque procuratur. Etenim ob
 amplam suam affinitatem pariter ac vicinitatem, a multis
 partibus arterias hinc & inde mutuatur, & antèrius mam-
 mariæ externæ æque ac internæ, superius diaphragmaticæ
 & cœliaca, in medio intercostales inferiores, mesenterica
 supe-

superior & inferior, lateraliter spermaticæ & iliacæ internæ, posterius renales, atrabiliaræ, lumbares & sacræ, & inferius epigastricæ, imo crurales, ipsi ramos & furculos suos impertiuntur: videtis WINSLOW *Traité des Arteres* §. 229. & 232. HALLER *Comm. in Præl. Boerb. Inst.* T. I. p. 307. WEDEL *Diss. cit.* p. 12. HENSING *Diss. cit.* §. 11. BÜTTNER *Diss. all.* §. 8. Hæc vero arteriæ in membranam hanc advenæ in laterales sanguineas, in serosas, dein in lymphaticas sensim sensimque subtiliores, tandemque in capillares arteriolas se- & excretorias, excurrunt, quarum quidem oscula potissimum in internam ipsius superficiem, abdominisque cavum sese aperiunt, roremque ibidem tenuem continuo exhalant, qui madidum & flexile textum hoc conservat, ne excucum fiat, nec rupturam incurrat, qui viscera abdominalia etiam lubricat, atque ab attritu & à concretione defendit. Quamvis alii laticem hunc tenuem ex glandulis cum GARENGEOTO *l. c.* p. 183. depluere contendant, quarum tamen existentiam potius cum RUYSCHIO *Adv. Anat.* Dec. I. p. 13. & WINSLOW *l. c.* §. 27. negare, & statum quendam p. n. vasorumque horum obstructa oscula glandulas mentita fuisse, asserere malumus. Aperte quippe ex osculis peritonæi inversi, digitis impositi, guttulæ liquidi protrudi & exprimi poterunt. Non solum vero exhalantia, sed & multa bibula oscula in peritonæi superficiem internam hiant, hæc venarum lymphaticarum initium existunt, & vaporem internum resorbent, eumque venis aliis majoribus, lymphaticis, serosis, tandemque sanguineis reddunt. Ipsæ vero sanguinæ simul cum lymphâ cruorem, à nutritione & secretione residuum, reducant, atque ex peritonæo egressæ, eundem in venas, quæ eadem cum arteriis nomina gerunt, evomunt. Nequaquam vero omnem peritonæi lympham sanguini ex eodem refluxo permisceri, sed notabilem ipsius quantitatem per peculiaria vasa lymphatica venosa, e glandulis sacris & iliicis emergentia, a peritonæo ad cisternam lumbarem deferri, ibidemque deponi, NUCKII experimentis,

tis, *Adenograph. Curios* p. 98. & 129. in cane institutis, contra Anatomicos, hæcce vasâ negantes, evictum fuit. Nec nervis hæc membrana destituitur, hos quippe à vicinis diaphragmaticis, coronariis, stomachicis, plexu cœliaco, hepatico, splenico, plexibus mesentericis, renalibus, ab intercostalibus, dorsalibus, lumbaribus & sacris nervis accipit. VESALIUS ideo *de Corp. Hum. Fabr. L. V. C. 2.* quod peritoneo medici tactus sensum adimant, videndum potius, quam refellendum est, inquit, quum una cum illis quæ transmittit organis, frequentibus quoque nervis viam offerat, à quibus furculus adipiscitur, idque ab iis potissimum qui abdominis distribuuntur musculis. Et nerveæ atque tendinosæ hæc peritonæi fibræ diversis in locis diversam directionem, notante HENSING *Diss. cit. §. 9.* observare solent, mox obliquæ, mox longitudinales, diverso modo se se decussantes, quæ multis in locis tales figuras representant, quæ in plano tendinoso diaphragmatis observantur. Ab his vero nervis non solum peritonæi sensus, elater & robur, verum etiam origo secundum plurimos Anatomicos deducenda est. Quamvis enim veteres teste VESALIO. *l. c.* peritonæum ex ligamentis, quæ lumborum vertebrae connectunt, & quæ sacrum os ilium ossibus committunt, principium vulgo ducere, statuant; alii vero a dura matre, quemadmodum omnium in corpore membranarum ortum, ita nostratis derivent; aut à cordis membrana alii; iterumque alii a diaphragmate ipsius generationem conquirant; uti in BÜTTNERI *Diss. cit. §. 2.* & WEDELI *Diss. p. 10.* & 11. videre est, rectius tamen à vicinarum partium nervis natales accepisse, asseveratur. Hinc FALLOPIUS *Obs. Anat. Opp. p. 458.* a plexu illo nerveo gemino, unde mesenterium exordium suum cepit, nostrum etiam nasci dixit. Follicosam vero apophysin peritonæi, telæ cellulosæ communis, toti corpori, præcipue vero musculis superstratæ, continuationem existere, admodum probabile est. Cumque in illam etiam furculi arteriosi è membranacea substantia se se immergant, hi in laterales angustioresque canaliculos

extenuati, in adiposos tandem ductus ibidem degenerant, qui perpetuo à sanguine oleum in cellulas has, perinde uti in aliis corporis partibus illud fieri solet, deponunt, unde quidem flexibilitas fibræ peritonæi nerveis conservatur, ne tamen nimia olei quantitate obruta membrana peritonæi relaxetur & aggravetur, superflua assiduo portio à venis bibulis resorpta venis sanguineis refundi solet.

§. VII.

Ex his vero, quæ de peritonæi fabrica hæctenus dicta sunt, usus ejusdem facile determinari potest. Præcipuus ille est, cum visceribus chylopæis æque ac spermatopæis & uropæis prætendatur, ut eadem quasi in sacco includat, & ne prolabantur ac indecore promineant, contineat, ut illa investiat, comitetur & firmet, tunicas, processus & ligamenta ipsis largiendo, utque, cum circumtensum hoc operimentum nerveum, per consequens forte & elasticum sit, propugnaculum nominatorum viscerum existat, quod à pressione & vi externa eadem defendat, quod imperum quem integumenta & muscoli abdominales accipiunt, ne visceribus communicetur, sustineat, ei resistat, & vim vi repellat, unde etiam GALENO *de Usu Part. L. IV. C. 9. ας διαφράγματος*, hoc est, ut septi, inter hæc ipsa & musculos extrinsecus incumbentes se se habere, dicitur. Ut etiam elatere suo & vi contractili propria lenem quandam pressionem ventriculo & intestinis inferat, sicque digestionem & chylificationem, chylique propulsum in oscula lactea adjuvet, & diaphragmati, cui in inspiratione in abdomen descendenti, & viscera abdominalia extrorsum prementi, cedere cogitur, collectis undique viribus renitatur, visceraque nominata retrudendo idem sursum in thoracem repellat, sicque expirationem inducat. Ut intestinum rectum & vesicam □ariam premendo, excretionem □næ & fœcum alvinarum acceleret, ut uterum in sexu sequiori comprimendo, fœtus exclusionem strenue opituletur, partusque nego-

negotium maturet, secundum etiam partum & placenta^e exclusionem promoveat. Cum rore perpetuo interius madidum fiat, ut vapore hocce viscera cuncta, quibus prætextum est, lubrica conservet, & à concretionem mutua custodiat. Quemadmodum pinguedo, quæ in cellulosa ipsius substantia colligitur, organis, quæ à tela hac vestitum acquirunt, flexibilitatem & mobilitatem fœnerare, ipsisque una cum tela, in quam confluit, involucrum molle & tutum conciliare solet.

§. VIII.

Quamdiu igitur membrana peritonæi, & quæ in illo decurrunt vasa, sive sanguinea, sive serosa, sive lymphatica, sive adiposa sint, naturali & debito suo elatere gaudent, tamdiu usus præfati facile & constanter exercebuntur, præcipue vero liquorum in vasis contentorum circulus liber, æqualis & continuus continget, secretio, excretio & nutritio optime ibidem procedet, lymphæ æque ac sanguis munere suo functus ex arteriis in venas haud interrupto cursu recedet, novusque vicissim appeller. At, quotiescunque vasorum in peritonæo distributorum tonus minuitur & superatur, ut in fluida contenta non amplius vi satis valida agere, illa conquassare, attenuare & propellere possint, ex deficiente hac canalium actione systaltica, liquorum hujus loci spissitudo, lentor aut plane quies, ut inducatur, necesse est. Sanguis ergo serumque in arteriis suis impeditè progredietur, lymphæ in membranacea, & olei in cellulosa peritonæi substantia secretio imperfectè perageretur, reditusque humorum per venas difficillimus fiet. Mirum quantum hinc aqua sanguinis, rubicundæ ipsius partim bene immista, in peritonæi vasis serosis & lymphaticis accumulari, eadem extendere, aut e nimium distentis, & disruptis, osculisve ipsorum ultimis, in cellulas & spatium inter peritonæum & musculos transversos, erumpere, statumque p. n. ibidem inducere debet. Quocumque vero modo,

modo, quocunque etiam in loco peritonæi aquarum collu-
vies contingit, semper ab aquis inibi stagnantibus eidem in-
cumbentes muscoli transversî æque ac reliqui abdominales,
ipsunque abdomen limitans cutis, in tumorem attollentur,
sicque abdomen mire prominebit, & ultra suam magnitudi-
nem p. n. augebitur. Sic vero ille morbus in membrana-
ceo hoc involucro nascitur, quem Hydropem Peritonæi Pa-
thologi vocant, & quod sit tumor abdominis, ab aquis, in
peritonæo collectis, & incumbentes musculos abdominales
ac cutem ultra naturalem suam magnitudinem elevantibus,
originem ducens, definiunt. Nam ubicunque in corpore tu-
morem ab aquis videre licet, a Græcis vocibus *ὕδωρ* aqua &
ὄπισθεν video, eundem hydropsis nomine Medici insignire
solent. Peritonæi hydrops Germanis die *Wassersucht des*
Bauchsells, Gallis *Hydropisie du Peritoine* audit.

§. IX.

Enim vero quemadmodum omnis corporis nostri hu-
mor, si in vasis nimium debilitatis abundat & stagnat, liqui-
di impetu continuo a tergo urgente, regressu vero per ve-
nas intercepto, vel in vasis magis magisque distentis, ex co-
nica aut cylindrica in sphaericam figuram ampliatis, & in
saccos tumefactis, accumulari, vel ex iisdem, nunc ultra
modum expansis & crepatis, nunc lateralibus canaliculis
ofculisque ultimis dilatatis erumpere, errorem loci incurre-
re, sicque vel in cavis, vel in cellulis colligi solet; ita etiam si
serum ac lymphæ in peritonæi vasis debilitatis impeditæ mo-
vetur, & stagnat, aut in vasis suis distentis colligetur, aut ex
iisdem effundetur, sicque duplicis speciei tumorem sive hy-
dropem ibidem inducet. Unus enim hydrops peritonæi cy-
sticus, sive saccatus est, quando serum aut lymphæ in vasis
serosis lymphaticisve, membranaceam potissimum ejus sub-
stantiam perreptantibus, elatere orbis, accumulata, ead-
dem mirum in modum ampliatur, in hydatides, hoc est vel in
vesiculas minores & varices, vel in vesicas majores & sac-
cos distendit, sicque musculos abdominales & cutem pariter
in

in tumorem attollit. Hydropem talem cysticum, five hydatidas has, censente Ruyschio *Adv. An.* Dec. I. p. 7. *extremitates vasorum sanguiferorum, quæ priorem suam mutaverunt naturam, atque in vitiosam degeneraverunt fabricam, esse, asferere non dubitamus.* Nec exempla hydatidum, seu vesicularum sero repletarum, quæ omni nexu liberæ, & in aliis vesicis fluctuantes deprehensæ fuerunt, uti COMM. ACAD. PETROPOL. T. I. p. 380. MEM. DEL'ACAD. DES SCIENC. A. 1722. p. 163. & E. N. C. Volum. VIII. p. 390. fidem faciunt, quæque coctione diffluxerunt, uti E. N. C. l. c. p. 391. recensent, vel juxta MEM. DE L'ACAD. DES SCIENC. 1719. *Hist.* p. 39. in aqua solutæ, quiete in gelatinam abierunt, unde quidem omnium hydatidum pelliculas nequaquam organicas partes esse, sed ex mucro concrevisse, quidam authores concludere voluerunt, contrarium probant: *nihil enim, Illustri VAN SWIETEN Comm. in Aphor. Boerhaav. T. I. p. 166. arbitro, repugnat, quin & naturales folliculi aqueo humore distenti expandi possint in magnam molem.* Alter hydrops peritonæi inundans existit, quando in peritonæi vasis inertibus concurrens aqua, vel per omnes lymphaticorum vasorum pedentim dilatatorum classes progreditur, tandemque per oscula ultima, in statu naturali O in cellulosam substantiam peritonæi emittentia, erumpit: nam *serum*, notante bene CAR. PISONE in utilissimo libro *de Præterv. hætemus Morb. ab aqua pendentibus.* p. 333. *sponte exudare atque e vasis exsilire, nisi prius attenuatum a majore calore non potest, vel certe incuneatum & majore quam par sit aggestum copia, adeo ut cum propriis conceptaculis facile contineri nequeat, quodammodo quærire cogatur exitum:* vel per rupta plane, ob nimiam expansionem, vasa effluit. Unde quidem utroque modo semper cellulæ peritonæi replentur, sicque inundationem hæc microcosmi regio incurrit, quumque aquæ ibidem confluentes dilabi non possint, itidem musculos abdominales & cutem inde prominere necesse est.

§. X.

Quod autem revera aquæ in peritonæi vel vasis, vel cellulis, cumulata, superstratos musculos abdominis, ejusque eutem in tumorem attollere, sicque hydropem peritonæi inducere possint, plurimæ Anatomicorum & Practicorum observationes, sectionibus cadaverum suffultæ, nos edocent. Et ab eo demum tempore morbus hic distinctius cognosci, nec amplius cum hydrope ascite ita frequenter confundi cœpit. MARC. DONATUS jam morbi hujus ideam clare perspectam habuit, cum in *Med. Hist. Mirab.* p. 155. dicit: *nonne proprium locum aquæ in hydrope cavitatem magnam abdominis internum esse Gal. 5. de loc. affect. c. 7. & P. de natural. facultat. cap. 13. nihilominus & intra peritonæum, ac reliquas partes inferiorem ventrem constitutis, aque portionem pluries reperiri ex sectione comprobatum est.* Et, quamvis sic TULPIUS cum *Obs. Med. L. IV. C. 44. rarum atque inauditum hoc hydropis genus non meminere legisse, in ullis Medicorum monumentis, sed solo duntaxat auditu intellexisse, a Viro præclaro GUILIELMO STRATENO, Principi Arausionensi a Medicis, nescius, quod DONATO jam de hoc morbo constiterit, perperam se primum illum distincte cognovisse arbitratus sit, primus tamen semper, in quantum novimus, qui accuratam de eo observationem consignavit, quique nomine peculiari hydropis peritonæi morbum hunc insignivit, existit. Hujus vestigia vero alii dein feduli corporum humanorum indagatores ad hunc usque diem presserunt, iridemque exactas de eodem historias exaraverunt. In eo tamen omnes fere autores hallucinatos fuisse non dislitendum est, quod aquas, sive effusæ, sive in fassis collectæ fuerint, in duplicatura peritonæi hæsisse, asseveraverint, quæ quidem locutio, ex errore illo facile condonando, qua duplici vera membranacea lamina peritonæum instrui, & qua cellulosam substantiam peculiarem membranam existere, vel qua juxta ALLEN *Syn. Univ. Med. Pract.* p. 294. tendines musculorum transversalium multis imposuerunt, ut ad duplicaturam peritonæi*

ritonæi illos referrent, profluxit, cum potius, si cysticus peritonæi hydrops est, in vasis membranaceæ potissimum substantiæ, si inundans, in cavernulis cellulosæ ejusdem substantiæ sedes ipsius statuenda sit. Hoc etiam hic adhuc annotandum venit, quod, ab aquis ita repletum peritonæum fere semper admodum crassum, atque durum in sectionibus cadaverum deprehensum fuerit. Notabilis etiam ut plurimum illa quantitas aquarum, in his locis collecta, extirrit, imo, pro breviori vel longiori earum ibidem remora, coloris diversi, putridæ etiam, tetræ, purulentæ aut saniosæ naturæ eadem fuerunt. Et prouti vel in saccis inclusæ, vel in cavernis effusæ erant, nunc inæqualiter partes incumbentes abdominis in tumorem sustulerunt, nunc æqualiter in globosam & sæpe monstruosam magnitudinem elevaverunt, uti exempla notatu maxime digna, a nobis, in quantum angustia temporis permisit, congesta, hæc, quæ asserimus, testantur.

§. XI.

De cystico peritonæi hydrope sequentes observationes occurrunt. SCHENCKIUS *Observ. Med.* L. III. *de Hydrope* p. 431. in feminae hydropicæ cadavere, abdomen grandius ac tensius multo ab umbilico infra, pubem versus, & a cute ad peritonæum alba pinguedine contextum, nulla muscutorum carnea substantia interposita, sed vesiculis crebris majoribus minoribusque, aqua limpida refertis, invicem cohærentibus, plenum deprehendit. RIVERIUS *Obs. communic. Opp.* p. 582. ex abscessu in dextra parte abdominis rustico orto & aperto, plus quam ducentarum vesicularum numerum, aqua repletarum, per plurium dierum spatium egressum fuisse, a quo tamen convaluit, memorat. STALPART VAN DER WIEL *Observ. Ravior. Medicar. Cent. Post. Part. pr.* p. 298. de hydrope inter musculos abdominis & peritonæum externe in latere sinistro prorumpente, e quo plures ducentis vesiculæ ovarum instar gallinaceorum, sed molli & putida aqua repletæ

educebantur, tradit. LITTRIOUS *Hist. de l'Acad. Roy. des Scienc.*
 A. 1707. Mem. p. 504. de femina refert, quæ abdominis
 tumore hydropico æquali affecta, spatio duorum annorum
 13 vicibus paracentesin sustinuit, in prima operatione 36 lb.
 liquoris, decocti caffè colorem æmulantis, in 8 sequenti-
 bus puncturis 28 lb paululum clarioris & sero lactis simi-
 lis liquidi, & in 4 ultimis 24 lb. crassi, fœtidi & lactei humo-
 ris emissas fuisse, atque post has ultimas paracenteses, in par-
 te superiore & anteriore regionis umbilicalis tumorem du-
 rum, transversim protensum, se se manifestavisse, cumque
 tandem fatis cessisset, in sacco, qui ab hypogastrio usque
 supra umbilicum ascendebat, magna quantitas liquoris, illi,
 qui vicibus postremis eductus, similis, adhuc directa fuit.
 LAFAGE in the *Philos. Transact. abridgd by Jones Vol. V. p. 291.*
 puellam aperuit, quæ ad hypogastricam regionem in latere
 dextro tumorem primo, dein totum abdomen in enormem
 magnitudinem tumidum gestavit, ex cujus cadavere post-
 quam 72 lb. viscerum, obscuri liquidi eduxit, cumulum nota-
 bilem vesicularum eadem materia repletarum, a peritonæo
 assurgentium, observavit. GRAHAM in *Trans. memorat. abridgd*
by Martyn Vol. IX. p. 187. in non maritata larus abdomi-
 nis sinistrum magis tumidum habente, post mortem in hoc
 latere glandulas copiosissimas, humore albicante, instar albu-
 minis ovi, aliasque instar materiæ purulentæ repletas, supra
 peritonæum invenit, ex magna vero vesica, quæ ad epigastri-
 um a peritonæo formata erat, 4 lb. liquidi obscuri coloris, in
 totum vero 32 lb. exemit. GLASS in *Philos. Transact. N. 482. p.*
339. in virgine hydropica dissecta saccum ingentis magnitu-
 dinis, transversim anteriori parti peritonæi adherentem, per-
 lustravit, ex qua antea 240 lb. aquæ, leviter instar decocti caffè
 tinctæ, excepit. LAUBIUS in *E. N. C. Cent. 3 & 4. Obs. 162.* in mu-
 liercula, quæ spatio 10 mensium 16 distinctis vicibus paracen-
 tesin sustinuit, & 720 lb. aquæ purulentæ perdidit, post mor-
 tem 6 distinctos tumores circa regionem ventriculi, hepatis
 & renis dextri in peritonæo conspexit. AL. CAMERARIUS *E. N. C.*
Vol.

Vol. I. Obs. 160. in obstetrice defuncta, quæ abdomen in sinistro latere infra umbilicum versus pubem protuberans gestavit, in peritonæo saccum magnum 35 lb. liquaminis glutinosi, fæculenti, continentem, conspexit. *POHLIUS in E. N. C. Vol. VIII. p. 389.* in femina, quæ abdomen supra umbilicum versus thoracem protuberans & acuminatum habuit, cultro anatomico post fata subjecta, utrem intra diaphragma & peritonæum revelavit, ex quo fere bis centum hydatides, sero extravasato & materia purulenta repletæ, quæque omnes fluctuabant, nec inter se se, nec cum sacco cohærebant, proruperunt, insuperque cellulas peritonæi sero glutinoso fœtido turgescentes conspexit. *RUYSCH Adv. An. Dec. I. p. 7. & Thes. Anat. VII. N. 37.* peritonæum integre in hydatidum texturam conversum asseravit. *THEULLIER Consult. de Medec. T. II. p. 427.* in hydropica, cui bis 36 lb. aquæ turbidæ eduxit, post fatum cystidem infra musculos abdominales invenit. *RESPINGER in Act. Helv. p. 53.* in rustica defuncta abdomen antrorsum, præcipue supra os pubis, insigniter protuberans annotavit, & saccum mens. 12 liquoris diluti, turbidi, flavescens, subpurulenti, a peritonæo orti, continentem detexit.

§. XII.

Ad inundantem peritonæi hydropisim hæc historiæ spectant. *TULPIUS Obs. Med. L. IV. C. 44.* 110 lb aquæ inter duas peritonæi tunicas apud feminam quandam latuisse, detexit. *NUCKIUS Aden. Cur. p. 103.* ex monstrosæ magnitudinis ventre 95 lb. aquas, cerevisiæ Roterodamensis non dissimiles quoad colorem, in peritonæo absconditas fuisse, apud quandam observavit. *RHODIUS Obs. Med. Cent. III. Obs. 6.* hydropem spurium, ita peritonæi hydropem vocat, inter abdomen proprie dictum & musculos, a *SPIGEMANO* notatum, in femina, ex qua humoris nigri lb 10 promanarunt, dicit. *BLASIUS Obs. Med. Rar. Obs. 18.* intra peritonæum & musculos imi ventris in virgine ex hydrope

defuncta lb. 29 aquæ reperit. HELLWIG *Obs. Phys. Med. Obs.* 82. p. 255. in matrona ventrem pubem versus præcipue tumidum & sub hypogastrio acuminatum habente, postquam exspiravit, inter peritonæi tunicam duplicatam aliquot mensuras serosi humoris subflavi, foetidi, sustulit. SCULTETUS *E. N. C. D. I. A. 4. & 5.* p. 178. in femina umbilici fastigium admodum elevatum habente, post mortem extra peritonæum ichorosæ humiditatis mensuras 54 subfuisse memorat. SCHROECKIUS in *E. N. C. Cent. 5. & 6.* p. 36. in hydropica abdomen in maximam, rotundam & æqualem molem extensum, & 76 lb. aquæ, lixivii colore tinctæ, parum foetentis, intra peritonæi duplicaturam vidit. BARTHOLINUS in *Act. Hafn. Vol. I.* p. 194. memorat de tumore ingenti femine in dextro inguine paulatim subnato, & paracentesi curato, eductis aquæ simplicis pluribus mensuris, quem hydropem dextræ tubæ uteri fuisse autumat, hunc vero, arbitro NUCKIO *l. c.* p. 112. potius hydropem peritonæi fuisse, argumenta ipsius allata non dubitare sinunt. BONETUS *Sepulchr. Anat. seu Anat. Pract. L. 3. Sect. 21.* p. 1091. ex BOGDANO de muliere, quæ abdomen turgidum circumtulit, mentionem facit, quæ defuncta intra musculorum abdominis tunicam & peritonæum lb. 20 amurcæ foetidæ exhibuit. HOLLINGS in *the Philos. Trans. abridgd by Jones Vol. V.* p. 294. feminam, quæ abdomen enorme, ad mentum usque protensum, per vitam gessit, aperuit, & in duplicatura peritonæi omnem aquæ falsæ & paululum pinguis, ultimo vero sanguinolentæ colluviem, 104 lb. æquantem, invenit. CHOMEL *Hist. de l'Acad. des Scienc. 1728. Mem. p. 416.* mulierem, quæ a suppressione lochiorum & repulsione lactis, ab umbilico versus partes laterales inferiores hypogastrii usque ad ossa pubis & inguina tumorem abdominis habuit, & quæ per umbilicum circiter 10 lb. feri lactei, foetidissimi emisit, tractavit & curavit, morbumque hydropem peritonæi, quem lacteum vocat, fuisse, summo cum jure affirmat. WEGELIN in *denen Bressl.*

Bresl. Natur und Med. Gesch. Ten. 32. p. 427. feminam tumidam secuit, ex cujus peritonæo 30 mensuras liquidi visceridi, gelatinosi, coloris fusci, non adeo foetidi, multaque hydatides eduxit.

§. XIII.

Sic ergo aquas varii coloris, ponderis & consistentiæ, modo in faccis, modo in cellulis peritonæi colligi, & incumbentes musculos abdominis transversos reliquosque, una cum tegumentis attollere, tumoremque in infimo ventre efficere posse, exemplis probavimus. Quamvis vero hoc modo tumor quidam in abdomine producat, qui signum affectus cujusdam p. n. ibidem nati intuentibus præbet, nondum tamen ex solo tumore, hic locorum conspicuo, aquas in peritonæo confluisse, Medicus etiam sagacissimus hariolari poterit. Pluribus quippe a causis magnitudinem p. n. auctam partes abdominis continentis acquirere possunt. Infarctus enim viscerum abdominalium, cardiognus, graviditas, colica flatulenta, hernia, tympanites & ascites, æque ut indecore eadem promineant, facere possunt. Alia ergo adhuc in subsidium vocanda signa & symptomata solícite rimanda erunt, horumque ope differencia hydrops peritonæi ab hisce affectibus manifestanda & stabilienda est. Ante omnia vero hæc curiosius & verius annotare juvabit, quod tam per conquisitas sedulo observationes subjectorum ab hydropo peritonæi curatorum, quam per institutas sectiones cadaverum eodem defunctorum, vix unum aut alterum inter tot tamque multa subiecta virili sexui adscriptum fuisse, femininumque sexum vix non integrum ægrotarum numerum complevisse, comperum fuerit, nostra etiam prolata exempla, RIVERII observatione excepta, omnia eundem spectant, ita quidem, ut morbus hicce muliebri sexui proprius congruusque fere dicendus sit. Imò inter hujus sexus personas plures a familiaris sanguineæ menstruæ nimirum excretionis, vel propter morbum, vel propter graviditatem, retentione; plures etiam

iam a lochiorum suppressione in hunc affectum incidisse, sciendum est. Hinc non solum feminas, verum inter eas, non menstruatas, gravidatas, puerperas, aut a puerperio resurgentes potissimum sic plecti observatum fuit. Et, quando post lochiorum suppressionem hic morbus ingruit, cito satis, vel in puerperio adhuc, vel haud ita diu post, venter mulieribus intumescere, hicque tumor celeriter crescere & augeri videtur. Quando vero catameniorum silentium excipit, progressus ipsius lentior ordinarie esse notatur. In priori etiam casu aquarum in peritonæi cellulis effusionem, & inundantem hydropem; in posteriori vero earundem in vasis, in hydatides dilatatis, collectionem, cysticumque hydropem præsumere licet. Et idcirco hydrope peritonæi laborantes ægrotæ non æqualiter semper, omnibusque in locis protuberantem ventrem, præ se ferre solent, illæ quippe, quarum peritonæum hydatidibus refertum est, ordinarie inæqualem abdominis tumorem experiri solent, & modo in epigastrio, modo in hypochondrio alterutro, modo ad latera umbilicalis regionis, modo in hypogastrio uno vel altero, molem rumidam gerunt; cum eontra quibus serosa colluvies in cellulis peritonæi effusa hæret, abdomen æqualiter magis, & ubique elatum, præsentent. Et, quamvis juxta Clar. CHESELDEN *Anatomy of the Human Body* p. 149. & ALLEN *Synops. Univers. Med. Pract.* p. 294. abdomen in hydrope peritonæi circa umbilicum minus prominere, ob peritonæi ibidem cum tendinibus musculorum transversorum fortem admodum cohæsiõnem, uti supra & nos confessi sumus, dicatur, in quo quidem signum hujus morbi ab aliis ventralibus hydropibus pathognomicum consistere credunt; *pro proportione tamen collectæ successive aquæ, musculos abdominales extrorsum, peritonæum introrsum, magis magisque urgeri, sicque cohæsiõnem paulatim debilitari, tandemque plane tolli posse, vel etiam simul per corruptionem hanc cohæsiõnem destrui posse*; ut æqualiter ubique in hoc etiam hydrope venter promineat, cum doctif.

doctissimo RESPINGERO *Aët. Helvet. Vol. I. p. 56.* utique sentimus. Non mirum vero, quod a torrente aquarum, in peritonæum confluentium, cohæsiōne omnium cum transversa carne soluta, tunc apud tales personas abdomen in molem enormem expandatur, & in magnitudinem insignem excrescat, ut sursum emineat, in medio protuberet, sic ut umbilicus etiam obliteretur, ut ad latera protendatur, imo deorsum propendeat. Hocce vero volumine non obstante plurimæ earum insigne pondus non persentiscere, nec notabiles molestias, aut dolores, inde percipere, nec in stando, incedendo, scandendo remora illis injici solet, ita quidem, ut, monstruosum licet ventrem præ se gerentes misellæ, æque celeri motu corpus suum movere, uti aliæ sanæ possint. Ita illa, quam TULPIUS *l. c. p. 348.* inducit, femina, *potuit perinde atque sanissima, non quocunque tantum deambulare, verum etiam peregre proficisci, & quod mireris, ascendere excelsam Clivensium turrim.* Nullum etiam in respirando tumida hæcce moles ipsis negotium ordinario facessit, quin liberrime potius spiritum trahunt. Facies præterea illis florida & vivida manet, genæ ex roseo & niveo colore nitent, os & labia purpuram suam nequaquam exuunt, nec splendor oculorum offuscatur. Nec corpulentia apud ipsas imminuitur, nec pinguedo macie quadam fugatur, nec ullo modo pallidum, inflatum, lividum, cachecticum vultum intuentibus monstrant. Pedes etiam tumore œdematoso primitus non corripiuntur, unde quidem illa in movendo & gradiendo facilitas multum etiam dependet. Quiete & somno ex voto etiam frui possunt, appetitus etiam perbene iisdem constat, digestio etiam, chylicatio & excretio alvina consueto tenore absque impedimento perficitur. Ipsa hinc sanguificatio, nutritio, secretiones atque excretiones labefieri neutiquam solent. Hinc etiam sudoris & ☐æ excretio neque retardari, aut imminui, multo magis suppressi observatur, sitis etiam non plane non, vel parum, ob salivalis laticis secretionem non
D suffla-

sufflammatam, illas molestabit. Ita quidem ut tria præcipua, quæ alias hydropem, asserente SYDENHAMO *Tr. de Hydropæ Opp.* p. 334. stipare solent symptomata, dyspnœa, quæ paucitas & sitis intensa, nulla nostro hydropelaborantibus incommoda causentur. Interdum etiam mensium negotium, præsentem licet morbo, per notabile tempus rite & consuevit procedere adhuc solet, ubi quidem non ita celeriter ad *curam* properare observatur. Quando vero sic in femina quadam, non obstante, quod memoratas functiones principales vel plane non, vel non multum turbatas habeat, tumorem nihilominus in abdomine notabilem, aquarumque fluctuationem, quando in uno vel altero loco, illud manu percutimus, percipimus, ex hisce signis combinatis, quæ LITTRIUS in *Mem. de l'Acad. des Scienc.* 1707. p. 502. & 510. bene enucleavit, pathognomicum, & haud fallax, hydropem peritonæi detegens signum Medicus nanciscitur.

§. XIV.

Quoniam vero actiones principales expedite satis apud hydropicas nostras fieri solent, mirandum adeo non est, morbum huncce lento gradu augeri, & diu ab ægris tolerari posse, ita ut per annos & lustra vivere, in publicum prodire, & negotiis suis vacare valeant, nec ruinam machinæ suæ anxie metuant, sic illa ægrota, de qua LITTRIUS *Mem. de l'Acad. des Scienc.* A. 1707. p. 502. loquitur, 4 annos superstes fuit. Quam RESPINGERUS notantibus *Act. Helv. Vol. I. p. 52.* secuit, plures annos abdominis tumorem, quotidie magis incrementem, cum suspitione animalis cujusdam vivi intus hospitantis, circumgestavit. HOLLINGS in *Phil. Trans. abridgd Vol. V. p. 293.* feminam inducit, quæ tumorem abdominis, tandem mento æquatam, absque aliis incommodis, nisi quæ stupenda moles ipsi causari debuit, circiter 30 annos circumtulit. Lente tamen ad tumulum miseris comitari ut plurimum hydropicis hæc solet, ni opem in tempore implerent. Non potest enim non aliter fieri, quam ut, affluxu humorum in dies magis magisque ad peritonæi, ceu minime resistentia vasa, undique

dique contingente, refluxuque, ob collectionem vel effusionem lymphæ ibidem factam, intercepto, reliquæ secretionis & excretionis tandem multum impediuntur, ut suppressio quæ aut sudoris inde oriatur, aut alvina libertas remoram inveniat, ut fitis intendatur, ut in sanis hæctenus visceribus circulus sanguinis nunc etiam retardetur, lymphæque secedens in cavum thoracis & abdominis pariter effundatur. Unde quidem palpitatio cordis & dyspnœa summa, uti illis, de quibus in TRANS. ABR. Vol. V. p. 299. & NUCKIO l. c. p. 102. memoratur, contingit, ob hydropem pectoris aut ascitem cum peritonæi hydrope nunc complicatum, accedet. Ut etiam a copia aquarum vel in peritonæo, vel in thoracis abdominisve cavo stagnantium, abdominis viscera in arctum admodum spatium compellantur, firumque variatum acquirant: uti apud SCHENCKIUM l. c. p. 431. TRANS. ABR. Vol. IX. p. 188. ACT. HELV. Vol. I. p. 55. E. N. C. Vol. VIII. p. 330. THIEULLIER l. c. T. 2. p. 419. & TRANS. ABR. Vol. V. p. 294 ubi diaphragma multum repulsum, & costis quasdam extra versas, in illa, quæ ad mentum usque tumida erat, legitur, videre est. Ut uteri, ovariorum tubarumque hydropes etiam se se associant. Imo, ut ob substantiæ peritonæi cellulosæ cum fasciâ lata communionem, tumor etiam ad femora pedesque descendat, & extremitates inferiores œdematibus obsideantur, ægræque ubique locorum nunc hydropis symptomata, a quibus hæctenus immunes vixerunt, variosque dolores acerbos perferant, hinc pro rata, uti SYDENHAMUS *Tractat. de Hydrop. Opp.* p. 334. inquit, *qua ægræ in partibus, quas morbus obsidet, mole augentur, in reliquis, præcipue in superioribus extremitatibus & facie, magis magisque in dies emaciantur & gracilescunt: tandemque cum tanta aquarum vis intra abdominis ambitum coerceri ulterius nequeat, impetu in viscera nobiliora & vitalem arcem facto, cataclysmo quasi submersæ pereunt.* Vel ex interceptione juxta BOERHAAV. *Aphor. de Cogn. & Cur. Morb. §. 44.* motus fluidi per vasa rupta, corruptio eorum, quæ hoc motu vigeant, id est, aquarum stagnantium, jam per se ad alcalinam

naturam, juxta experimenta a *THIEULLIER l. c. T. 2. p. 420.* & *E. N. C. Vol. VIII. p. 391.* allata, vergentium, putredo nascitur, unde quidem peritonæum hinc inde erodi, in purulentam & ulcerosam materiam mutari necesse est, uti exempla in *MEM. DE L'ACAD. DES SCIENC. 1707. p. 503. 507. E. N. C. Cent. 3. & 4. p. 372. Vol. VIII. p. 395.* & *CHESELDEN. l. c. p. 149.* fidem faciunt. Quidquod, ex peritonæo destructo, acre atrumque tabum vel in ipsum abdominis cavum decidere, intestina aut alia viscera aggredi, ulcerosa, testante *CHOMEL Mem. de l'Acad. des Scienc. 1728. p. 418.* facere, vel, qua data porta per umbilicum prorumpere, conferantur *MEM. DE L'ACAD. l. c. p. 415.* aut etiam incumbentes musculos abdominis corrodere, vide *ACT. URAT. Tent. 32. p. 427.* & *ALLEN l. c. p. 295.* debere, palam fit: ubi quidem fere semper tabes tunc, febris lenta, delirium, lipothymia, inflammatio, gangræna, sphacelus, mors supervenire, & tragediæ finem imponere solet.

§. XV.

Nunc, si memorata hæcæ signa, hydropem peritonæi arguentia, invicem combinamus, eaque æqua lance ponderamus, morbum nostrum a reliquis, in quibus pariter abdomen in tumorem elatum conspicimus, distinguere hæud obscurum amplius erit. Sic infarctus viscerum abdominalium, hepatis videlicet, lienis, pancreatis, mesenterii, & inde oriundus cardiogmus, ab hydropem peritonæi in eo facile dignosci potest, quod in illo hypochondria tantum, nunc dextrum, nunc sinistrum, nunc utrumque elatum existat, tumorque ibidem ad tactum magis durus, renitens, dolens, inæqualis occurrat, aut, si a glandulis mesaraicis obstructis tumor fiat, in medio idem exurgat, ibidemque durus & inæqualis sit, asthma etiam, quod hypochondriaeum vocant, semper jungatur, appetitus imminutus, digestio labefactata, alvusque pigra fiat, & facies icteritia aut cachectica insuper esse soleat. Utero gravium feminarum conditio, tumorque inde inductus, a nostro paululum difficiliter distingui poterit. Hinc etiam factum, ut, hydro-

hydrope peritonæi laborantes subinde pro gravidis habitæ; & ad partus labores frustra adstrictæ fuerint, uti exempla in PHIL. TRANS. ABRIDGD Vol. V. p. 293. E. N. C. Vol. I. p. 342. ACT. VRAT. Tent. 32. p. 427. & SCHENCKIO l. c. p. 431. reperiunda, testantur: quidquod graviditatem veram cum nostro morbo quandoque sociatam fuisse legitur, & illa, de qua in E. N. C. Cent. 3. & 4. pag. 371. aliaque, de qua in HELLWIGII Obs. Phys. Med. p. 255. mentio fit, durante morbo fœtum enixa est, in alia vero, testantibus E. N. C. Vol. VIII. p. 389. post mortem fœtus in matrice repertus fuit. Si tamen ad tumorem, post menses retentos sensim sensimque augetentem, magis globosum, ad umbilicum prominentem, ad latera vero complanatum, ad mammas fororiantes & sero lacteo fœtas, ad uteri orificium, si tactu exploratur, obturatum, advertimus, hæcce, reliquaque graviditatis signa conjuncta, de illa dubium nullum amplius relinquent, ipse motus dein infantis, & partus debito tempore veniens, ab omni confusione nos liberabit. Quum e contra tempore hocce transacto tumor remanens, justam tunc hydropis peritonæi suspensionem cum aliis indiciis concurrentibus pariet. Sæpissime etiam graviditate absoluta, in puerperio, aut eodem finito, noster morbus demum generari solet. In colica flatulenta venter quidem etiam mirum in modum expanditur, ast celerrime exurgit illa expansio, citoque iterum discutitur, & licet sæpius renascatur, multosque homines per vitam repetitis vicibus moleste afficiat, non tamen perpetuo abdomen, nec æqualiter tumidum existit, quod enim nunc inflatum existit abdomen, hoc paulo post flaccidum, planum & collapsum iterum fiet, in hypochondriis etiam, ob angulos coli, magis tumor tangentibus occurrit, ipsi etiam flatus in intestino hoc obambulantes murmurantesve, & vel *ἄνω* vel *κάτω* erumpentes, morbum hunc ad nauseam usque produunt. Inter multifarias herniarum species, prægrandes, a ruptura peritonæi ordinario oriundæ, cum morbo nostro præ aliis confundi possent, ni intestinorum cum

murmure recessus in mobilibus, & dolor, rubor, alvus con-
 stipata, vomitus, pulsus durus, reliquaque inflammationis
 symptomata in incarceratis, nos abunde de herniæ præsen-
 tia convincerent. Et spuria illa umbilicalis hernia, ab aquis
 orta, ideoque hydromphalos vocata, cum aquæ in eadem um-
 bilicum solummodo extendant & per eum pelluceant, a nostro
 hydrope facile se distinguet. Tympanites vero, sive uti alias
 vocatur, hydrops ficcus, quoniam a flatibus vel intestinorum
 canalem, vel abdominis cavum & peritonæum sufflantibus,
 oriri creditur, quamvis aquas aëri sociatas semper esse re-
 ctius statuatur, tertium ventrem etiam ultra suam magni-
 tudinem naturalem maximopere ampliat, verum circum-
 undique in hoc nitens, æqualis, tensusque idem est, ut pul-
 satus tympani sonum edere soleat, dyspnœa summa præter-
 ea urget, urinæ & sudoris excretio notabiliter intercipitur,
 digestio admodum vitiatur, alvusque cum difficultate &
 tarditate officio suo defungitur. Ascites vero potissimum
 ille morbus est, a quo ægre nostrum distingui posse videri
 posset. Nam in illo itidem aquæ effusæ & collectæ abdo-
 men in tumorem attollunt, fluctuans pariter sensus, ab æ-
 gro corpus suum in latus movente, vel a Medico manu ab-
 domen percussente, percipi solet. Verum enim vero, si
 ad reliqua simul phænomena, in nostro morbo occurrentia,
 attenti advertimus, illaque cum illis, quæ in ascite apparere
 solent, comparamus, non diu in sejungendis a se invicem
 duobus his morbis aqua amplius hærebit. Asciticis quippe
 personis œdemata pedum fere semper, antequam abdomi-
 nis tumorem incurrunt, contingere solent, hinc gressus ea-
 rum ab initio morbi statim impeditus existit. Faciem etiam
 cachecticam ac inflatam monstrant, sudoris & □æ excretio in
 dies magis magisque minuitur, & □a rubra, lixiviosa ac se-
 dimento lateritio, roseo prædita conspicitur. Cumque in
 abdominis cavum aqua effusa sit, diaphragmatis descensui
 sic obex ponitur, dyspnœa hinc, eaque eo plus, quo magis
 □æ cumulantur, increfcere solet. Sitis etiam apud istas
 maxi-

maxime increbescit, & quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ. Non appetitus, non viscerum chyloperæorum actio, non fœcum exclusio, cum a circumfluis viscera abdominalia aquis membranæ eorundem tandem flaccidæ fiant, ipseque tonus destruat, imo plane compages erodatur, bene amplius procedit. Addimus maribus frequentius, quam feminis, ni apud ipsas menses retineantur, aut propter ætatem cessent, hydropis ascitis periculum imminere. Econtra, cum hydrops peritonæi feminis potius, iisque, quæ lochiorum in puerperio suppressionem, vel catameniorum silentium incurunt, præcipiti interdum, sæpissime vero lento gradu fit infestus, cum ob aquas extra abdominis cavum, inter peritonæum & musculos transversos, collectas, ne gutta quidem in abdominis cavo hærente, libere spirent, cum non male ingerant, digerant & egerant, cum expedite pedibus eant, cum vividæ & floridæ sint; ex collectis hisce signis, quibus LITTRIUS *Mem. de l'Acad. des Scienc.* 1707. p. 510. hoc addit, quod in quodam loco abdominis nec resonent, nec fluctuent aquæ, quod tamen in cystico magis, quam inundante hydrope peritonæi verum esse poterit, hydrope potius peritonæi, quam ascite hydrope laborare, ægram quandam, vix falli poterimus. Quando vero in ascitem noster transit, duplexque & complicatus sic nascitur hydrops, distinctioni tunc nullum amplius locum esse, nullum tamen a confusione hæc in medicando errorem inde exurgere posse, arbitramur.

§. XVI.

Rimatis signis, quibus operimenti prætensi hydropicis cognosci, & ab aliis morbis dignosci poterit, ejusdem causæ propius nunc inspiciendæ erunt. Hæc ex nota per Anatomiam peritonæi fabrica, & ex collectis per sectiones cadaverum, peritonæi hydrope defunctorum, observationibus eruendæ sunt. Cum sanguinæ arteriæ rubicundum laticem multis ex locis ad membranam hanc aurigent, hæcque postmodum serosas & lymphaticas arteriolas undique amendant, quo aqua sanguinis, pro nutritione æque, ac pro

rora-

roratione abdominis, quaquaverfum dispergatur; residuus ab opere hocce sive lymphaticus, sive sanguineus humor, absque remora venis ut refundatur, necesse est, alias circulus humorum ibidem locorum retardari, fisti, multisque periculis exponi facillime poterit. A sanguinis præcipue retardato motu, serum in minus renitentibus & lateralibus canaliculis notabiliter etiam lentescit, imo plane quiescit, & obstructions parit, secretio sic & excretio lymphæ in cavum abdominis sufflaminatur, urgente vero semper a tergo nova aqua, peritonæi membranaceæ substantiæ vascula serosa lymphaticaque admodum inde extendi, in saccos expandi, aquæ inibi colligi, vel per eadem vasa, ob nimiam tensionem disrupta, aut oscula excretoria, oleum alias in cellulofam telam eructantia, maximopere ampliata, in cavernosum hoc textum eadem aquæ effundi debent. Hæc vero lymphæ in peritonæi vasis, nunc dilatatis, nunc ruptis apertisve, stagnatio, expansionis & tumoris incumbentium musculorum transversorum reliquorumque abdominalium atque cutis, sive hydropis peritonæi, causa proxima existit.

§. XVII.

Nullatenus tamen stasis ibidem locorum contingere potuisset, nisi quædam jam in corpore dispositio, quæ morbi generationi viam paravit, adfuisset. Hæc propterea remota ejus causa erit, eaque tam in sanguinis ad peritonæum allabentis spissitudine & aquosa dyscrasia, quam in vasorum sanguinem lymphamve huc vehementium debilitato tono quaerenda est. Semper enim, ob sanguinem spissum & aquosum, vasorum vis contractilis minuitur, & vice versa, ob vasorum elaterem ibidem locorum fractum, cruoris tenacitas & cachexia inducitur, ejus progressivus motus retardatur, ex arteriis in venas reditus impeditur, & miscela partium aquosarum cum rubicundis imperfecte contingit, hinc in laterales lymphaticos canales, quorum quidem magnum numerum a NUCXIO detectum fuisse, jam diximus, aqua dilabitur, horum-

horumque tonum pariter superat. Sanguinis enim ex arteriis in venas refluxu intercepto existente, serum in laterali-
bus vasis mox accumulari, vel in cava effundi, ligaturæ ve-
narum, aliaque experimenta, a LOWERO *Tr. de Corde* p. 117.
PECHLINO *Obs. Phys. Med.* p. 146. & HOFFMANNO *Med. Rat.*
System. T. IV. P. IV. p. 430. tam in vivis animalibus, quam in
cadaveribus humanis, instituta, & hydropes artificiales sic
producti, probant. Ita quidem, ut aquæ, in laterales membra-
naceæ peritonæi substantiæ canales distentos impulsæ, quan-
doque ibi hæere, sicque cysticum peritonæi hydropem ge-
nerare; quandoque ad oscula usque extrema penetrare, aut
ruptis in itinere, antequam ad extrema vascula pervenerint,
cataractis, unde NUCKIUS *Adenogr. Cur.* pag. 109. & HENSING.
Diff. cit. §. 11. solummodo hunc morbum oriri credit, con-
tinuo impetu cellulofam peritonæi substantiam incumben-
tesque partes exundare, sicque utroque modo hydropem
peritonæi inundantem producere valeant.

§. XVIII.

Huic autem vasorum in peritonæo repentium atoniæ,
& sanguinis dyscrasiæ spissæ, aquosæ, variæ causæ fomitem
subdere possunt, hæe occasionales hydropis nostri causæ
sunt. Cum sexum sequiorem fere unice hic morbus affligat,
eique admodum frequenter in puerperio & post lochiorum
suppressionem, juxta TRANS. PHIL. ABRIDGD *Vol. V.* p. 294. &
MEM. DE L'ACAD. DES SCIENC. A. 1728. p. 414. aut post mensium
imminutionem vel retentionem, secundum BONETUM *l. c.* p.
1091. TULPIUM *l. c.* p. 348. NUCKIUM *l. c.* p. 101. & TRANS. PHIL.
Vol. V. p. 293. infestus sit, uterum præ reliquis visceribus hic
culpate, ejusque statum inter causas procatarticas hydropis
peritonæi haud inique referre licet. Hepar enim, pro univer-
sali hydropis causa ordinarie accusatum, insons sæpissime in
cadaveribus sectis, & a labe immune, detectum fuit, præcipue
vero *hydropicos tumores in feminis plus ex utero, quam heparis*
E

Et viscerum, quæ cum hepate habent connexionem, vitio sub-
nasci, cum Cel. HOFFMANNO Med. Rat. T. IV. P. IV. p 436.
in eadem versamur sententia. Quodcumque enim molle
 uteri viscus ob menstrua, vel a morbo, vel a graviditate,
 retenta, nimia quantitate sanguinis obruitur, quæ per se
 jam minus resistunt uterina vasa magis distenduntur, cum-
 que ad loca debilitata major indies sanguinis quantitas in-
 vitetur, ad matricem ramos ablegantes arteriæ spermaticæ,
 iliacæ internæ, hypogastricæ pudendæ, internæ & externæ,
 atque epigastricæ mirum quantum extenduntur, insignem-
 que comiteatuum cruoris adipiscuntur, at, cum hæ arteriæ
 peritonæo etiam ramulos impertiantur, illi etiam, qui ad
 hanc membranam tendunt, majori copia sanguinei laticis
 obruti, ultra diametrum naturalem ampliantur. Sed cum
 epigastricæ insuper arteriæ cum mammariis internis, sub
 musculo recto potissimum abdominali, communicent; non
 amplius enim de hac communione sub iudice lis est, & o-
 ptime Cel. BÜCHNER in *Diff. de Communicatione vasorum*
mammariorum cum epigastricis Hal. 1748. defensa, eandem
 diremit, etiam hæ arteriæ majori copia rubri humoris occu-
 pantur, quare etiam mammæ in his statibus nunquam non
 fororiantur. Cumque arteriæ mammariæ internæ itidem
 peritonæo prospiciant, undique sic plus, quam opus est,
 peritonæum sanguine dives, his tamen divitiis dispensandis
 impar evadit, fatiscit, & succumbit. Non vero a nimia tan-
 tum mole humorum, peritonæum in talibus circumstantiis
 obruentium, infirmari, verum etiam ab uteri mole, duran-
 te menstrua suppressione, & magis adhuc durante gravidi-
 tate, multum aucta, interna peritonæi superficies tendi,
 vasa sanguifera æque ac lymphatica premi, & tonus eorum
 infringi, cursusque liquidorum ibidem retardari palam fit.
 Inde vero ad quæstiones, cur, antequam semellæ menses
 expertæ fuerunt, rarissime hydropem peritonæi incurrant?
 cur post partum ita frequenter eidem obnoxie fiant? cur
 vetulæ hunc non ita metuere debeant? facile responderi
 poterit.

poterit. Quamdiu enim catameniorum fluxum nondum experiuntur, uterus, mole parvus, ad peritonæi vasa nihil adhuc superflui amandare, nec ea distendere, nec ejus superficiem internam premere, nec debilitare poterit. At, quando menstrua jam expertæ fuerunt, peritonæum jam, ob uterum in hoc statu tumefactum, aliquatenus debile fit, quæ vero debilitas mensuris, vel propter morbum, vel graviditatem, silentibus, indies augetur. Quando vero plane, partu secuto, lochiorum fluxus intercipitur, nec vasa uterina, nec vicina peritonæi depleri poterunt, aut, si aliquid ex utero recedit, cum ille, foetu excusso, magis quam peritonæum contractilis sit, hic maximam molem sanguinis, quæ effluere nequit, ad debilius ipsique minus resistens peritonæum pellit, illius vasa ulterius distendit, totumque plenarie ibidem frangit. Necessario ergo serum, a cruore in vasa lateralia & lymphatica peritonæi secedens, & accumulatum, ibidem tumorem hunc efformabit, citoque a lochiorum suppresso fluxu hydrops peritonæi eveniet, quod, eodem fere modo, attamen lentius, a mensibus retentis etiam continget. Non reticendum etiam est, lactis repulsionem subitanæm hydropis peritonæi causam existere posse, nam ob mammariarum & epigastricarum arteriarum æque ac venarum jam memoratam communicationem, & utrarumque ad peritonæum accessum, lacte prægnans sanguis in vasis hujus membranæ facile extensionem, stasim, aquæ lacteæ in laterales canaliculos secessum, & hydropem hunc inducere potest, hicque revera hydropis peritonæi lactei nomen tunc, secundum CHOMEL, qui in *Mem. de l'Acad. des Scienc.* 1728. p. 415. & 422. lacteum liquorem ex umbilico aperto in tali statu effluxisse observavit, tuebitur. Ita quidem, ut mensium suppressio, graviditas, puerperium laboriosum juxta *E.N.C. Vol. VIII.* p. 403. lochiorum retentio, lactisque repulsio, inter causas hydropis peritonæi primum locum occupare mereantur. Simul vero illud adhuc inde clarum fit, quod vetulæ, quibus

bus hæc symptomata in matrice non amplius, ob uterinas fibras rigidas factas, eveniunt, quibusque etiam peritonæi fibræ ob æratem rigescunt, vix hujus morbi metum habere debeant. E numero præterea causarum, occasionem nostro affectui largientium, non excipi debet ciborum nimiorum, crassorum, dyspeptorum, farinaceorum, fructuum horæorum abusus, potus frigidi, spissi, minus defæcati, cerevisiæ crassioris, vini ❧di, aut generosi nimia ingurgitatio, vel potus etiam neglectus, in quo quidem, uti & in motu neglecto, & nimio somno, sæpissime femina peccare solent. Hæc enim omnia sanguinem inspissando, cruda, aquosa cumulando, solida relaxando, præcipue vero peritonæum, ventriculo accumbens, debilitando; huic morbo etiam fomitem subdere possunt. Humiditas itidem atque frequens pedum in aquam frigidam immersio, uti loricibus illud necesse est, huc etiam symbolam suam contribuit. Tristitia, mœror, melancholia, sanguinem incrassando, non parum etiam huc facere potest. Ipsa ira affectui huic interdum ansam præbet, sic illa, de qua in *E. N. C. Cent. 5. & 6. p. 36.* mentio fit, ab ira & nimia copia ciborum morbum hunc contraxit. Onus sublevatum eidem occasionem dedisse, in *TRANS. PHIL. ABRIDGD Vol. IX. p. 187.* legimus. Febrem ardentem prægressam in alia, referente *NUCKIOL. c. p. 114.* eidem morbo viam paravisse, etiam docemur. Hinc utique a febris talibus aliisque, ab intermittentibus etiam male judicatis, a diarrhœis, dyfenteris, & aliis excretionibus suppressis, ab arthritide vel podagra retropulsa, ab hæmorrhoidibus intempestive fugatis, ubi juxta venerandi *SENIS Aph. Sect. VI. N. 12.* effectum, *hæmorrhoidas sananti diuturnas, si non una servata fuerit, periculum est, hydropem, aut tabem accedere,* in viris etiam morbum hunc oriri posse, non plane impossibile existere, licet pauca exempla prostant, concedimus.

§. XIX.

Prognosis, quam de statu ventris sui tumido anxiis feminis Medicus format, varia existit. Si enim morbus hic recens est, si subjectum viribus satis adhuc constat, si pedes nondum sunt tumidi, si facies non cachectica, respiratio libera, appetitus integer, reliquæque functiones naturales bene exercentur; optima adhuc illas lactare spe possumus, fore morbum eorum radicitus curatum iri. Quum enim aquæ viscera abdominalia non alluant, sicque digestio, chylicatio, secretiones in hepate, liene, pancreate, non interrumpantur, cum etiam diaphragma in descensu suo non impediatur, thoracisque dilatatio libera, & pulmonum explicatio integra maneat, indeque oriunda sanguificatio non vacillet; cor etiam sanguinem bonum & accipiat & reddat; ob vitales & naturales actiones illibatas existentes, particulare hoc & locale in peritonæo vitium debellari eo perfectius, eoque facilius poterit. Si etiam mensium vel lochiorum fluxus nullam remoram patitur, de prospero morbi successu bene opinari etiam poterimus, imo, si menses, vel hæmorrhoides hæctenus retentæ, rursus apparent, morbi crisin felicem sæpissime inducunt. At, si & facies inflari, & pedes tumere incipiunt, hoc totius massæ humorum dyscrasiam, lentorem & sanguificationem læsam arguit. Si durities insignes in abdomine manui tangenti occurrunt, hoc viscera infarcta denotat. Si appetitus reliquæque actiones naturales labefactantur, hoc aquas in cavitatem abdominis effusas, adeoque ascitem complicari, quemadmodum, si dyspnœa urgeat, hydropem pectoris conjungi, manifestat. Si sudoris, si \square æ etiam excretio intercipitur, hoc sanguinis tenacitatem notabilem & pertinaces in visceribus infimi ventris obstructions indigitat, nec nos de morbo adeo securos esse posse admonet. Hæmorrhagiæ narium, uti in omnibus hydropis speciebus malæ sunt, quoniam sanguinis

nis per viscera obstructa impeditum circulum ejusque ad superiora congestionem produnt, ita &, si in nostro se se monstrant, reformidandæ sunt. Diu nimis in peritonæo stagnantes effusæ aquæ corruptionem tandem inducere, & vel peritonæum erodere, ac in cavum abdominis delabi, ibique viscera corrumpere, vel per umbilicum erumpere, aut alio in loco abdominis musculos corrodere possunt, sic vero ulceribus & fistulis, & ex illis febribus lentis ac hæcticis hydrope peritonæi laborantes exponi, & tandem inflammatione interna fatis concedere debere, quis non videt.

§. XX.

Ut a fatis his, quæ hydrope peritonæi laborantes circumstant, liberentur, arte sua studere debet Medicus, hocce, sequentes indicationes implendo, perficiet.

I. Sanguinis quantitas est imminuenda.

II. Sanguis & lymphæ spissa est resolvenda atque obstructa peritonæi vasa sunt aperienda.

III. Abundans & stagnans in peritonæo lymphæ est evacuanda.

IV. Tonus debilitatus peritonæi vasis est restituendus.

Prima indicatio præcipue in casu mensium retentorum, aut lochiorum suppressorum, venæ, primo in brachio, dein in pede, sectione celebrata, sique opus est aliquoties iterata, absolvitur.

Secunda indicatio medicamenta digestiva, diluentia, attenuantia & resolventia requirit, quæ principio potissimum Sino-æeo tenacem sanguinis & lymphæ dyscrasiam dividunt. Huc referenda sunt Oia media, quæ ad aliquot zmas ter quaterve in die, in juseulo medicato ex Radd. cichor. lapath. acut. polypodii q. Hbb. endiv. lactuc.

na-

nasturt. ▽at. meliff. beccabung. bellid. chærefol. una cum
 succo millepedum No. 50 ad 100 contusorum, parato, vel
 in infusis theæformibus ex radd. nominatis, vel etiam ex
 rad. pareir. brav. aut seneck. cum flor. genist. urtic. alb.
 & violar. compilatis, dissolvi & præberi possunt. Feres et-
 iam ex milleped. ☉ibus mediis, radd. ari, squill. ppt. in iis-
 dem vehiculis exhiberi poterunt. Liquores itidem ☉ini
 aperitivi, qualis ille ▽Fol. ☿ri. aper. min. e ☿ro & ☉ro
 est, cum anima rhei nupti, gumm. *c. in iis solutum,
 pilulæ etiam Beccherianæ, vel Stahlianæ, vel magistrales
 ex extract. enul. rad. vincetox. squill. ppt. gumm. *c. &
 ☿ Carthusian. confectæ, aut nominatus ☿ ad gr. ʒ. vel j.
 quotidie ter vel quater oblatus, haud vanam utentibus
 opem præstabit. Ob ☉inum etiam principium Acidula-
 rum quales præcipue Selteranæ, Teinacenses, Andegasten-
 ses & Griesbacenses sunt, vel Thermarum Wisbadensium,
 Ferinarum, Carolinarum aut Plumberiensium potum,
 scopo oppilata vasa referandi, admodum utilem esse posse
 censemus. Alia vero utique ratio circa aquarum minera-
 lium & thermarum externum usum ac sub forma balnei ap-
 plicationem, occurrit, thermæ enim, ob humidum aquo-
 sum solida nimis relaxare, copiam liquidi, dum pars aquæ
 ambientis a poris cutis venosis absorbetur, in hydropico
 corpore augere, & ubi asthma urget, gravitate & pressio-
 ne sua summas pectoris anxietates ciere debent: uti hoc
 venerandus Avus meus piæ memoriæ MATTHÆUS BLAW, olim
 Professor Friburgensis, in *E. N. C. D.* III. A. 7. & 8. p. 160.
 exemplo hydropis, ex usu thermarum mox lethali confir-
 mat, simulque Medicis junioribus ex observatione allata
 hanc cautelam tradit, *ab iis quorum corpora destructa seu
 viscera interna male constituta sunt, adeoque in genere omni-
 bus cachecticis, hydropicis, tympaniticis, phibiticis, asthmati-
 cis, thermas quascunque in usum non facile vocandas esse.*
 Antea recensitis vero remediis, cum secura & potentia re-
 solventia sint, scopum nostrum, nempe tenacem cruorem
 lympham-

lymphamque in obilem reddendi, in circulum redigendi, sicque obstructa vasa referandi, ex voto non solummodo obtinere, verum superfluum & inutilem aquam per diuresin aut diaphoresin eliminare, imo fluxum aut lochiorum fluxum emanentem restituere, ex arte poterimus. Quo vero divisa nunc tota massa humorum æque, ac in peritonæo retardata colluvies serosa, copiosius e corpore eliminetur, ea quæ in

Tertia indicatione parata sunt auxilia, advocari debent. Hoc medicamenta cathartica efficient, quæ resolutionibus subinde interponenda sunt. In hunc finem vel Θ ia media ad \mathcal{Z} ij, vel potiunculæ rhabarbarino mannatæ, vel noduli per epicrasin laxantes, vel pilulæ laxantes, vel electuaria ex aperientibus & laxantibus cum pulp. cass. & syrup. domestic. excepta, optime conveniunt. Angue vero & cane pejus omnia drastica, pure resinosa & acria hydragoga vitanda sunt, utpote quæ fluidiora emungendo, solida fortiter irritando, spissitudinem & atoniam majorem post se relinquunt, imo inflammationes viscerum vasorumque rupturas accelerant, morbumque celeri gradu in pejus præcipitant, quidquod immedicabilem reddunt. Ut vero, anne optatum evacuantem, sive catharticum, sive diaphoreticum, sive diureticum effectum, remedia edant, certiores esse queamus, ad CELSI consilium, quod de Medicina L. III. C. 21. sapienter suppeditat, attendendum est. *Commodum est etiam, inquit, lino quotidie ventrem metiri, & qua comprehendit album, notam imponere: postero quoque die videre, plenius corpus sit, an extenuetur, id enim, quod extenuatur, medicinam sentit. Neque alienum est, metiri & potionem ejus, & urinam, nam si plus humoris excrevitur, quam assumitur, ita demum secundæ valetudinis spes est.* At si tumor mole in dies augetur, si fluctuatio aquarum, quando abdomen percutitur, percipitur, si \square na excretio notabiliter imminuitur, stagnationem lymphæ in cystidibus peritonæi, aut inundationem inter idem & musculos

sculos abdominales suspicari debemus. Tunc vero utique evacuantiæ interna incassum adhibebuntur, non enim potest amplius fieri, ut aquæ effusæ a venis bibulis resorptæ per diuresin, vel per diaphoresin, vel per catharsin eliminentur. Fons ergo chirurgicus auxilium suppeditare debet, dum Chirurgus mediante acu triquetra, in cannula argentea prominente, vel locum, ubi nimium tumet venter, si nempe tumor est inæqualis & cysticus, vel, si æqualis inundansque existit, inferiorem partem abdominis, aliquot digitorum infra umbilicam & a lineâ alba distantia, perforat, & ex declivi hoc loco aquas stagnantes, easque omnes, si vires ægræ illud permittunt, constringendo successive mediante linteo abdomen, emittit. Et in hoc peritonæi hydrope, monente jam TULPIO l. c. p. 349. longe securius, expeditiusque παρακέντησιν instituent Chirurghi, quam in ullis aliis ejusdem morbi speciebus, in quibus viscera naturalia a circumflua aqua usque adeo plerumque vitiantur, ut illa etiam subducta, nihilominus moriantur ægri: cum in hac peritonæi aqua, exta maneant illibata, ac plane seclusa ab irriguo, acrioris humoris, tactu. Et, aquarum colluvie evacuata, medicamenta aperientia & evacuantiæ rursus continuata, citius postmodum effectum suum edent. Paracentesi vero peracta ex aquarum colore, qualitate & odore, tumoris diminutione, de felici successu curationis ulteriores & veriores conjecturæ formari poterunt. Si citrini coloris eadem existunt, tunc serum sanguinis nondum corruptum esse, atque spem curæ superesse, indicatur. Si vero purulenti, sanguinolenti, saniosi, viridescantis coloris, aut putridi odoris sunt, tunc diu stagnasse, computruisse sanguinem, vasa etiam destructa fuisse notat. Si filamenta & membranulæ simul excernuntur, tunc hydatides præsentis esse, hydropemque nostrum cysticum esse manifestat. Si specillum etiam, in vulnus immissum, non in abdominis cavum pertingit, quod quidem, quando nullæ inæqualitates, quæ a visceribus

F

forma-

formari solent, eidem occurrunt, cognoscimus, vel, si injectio per vulnus facta, quoad maximam quantitatem statim iterum redit, quod non fieret, si in abdomen dilaberetur, nam hoc majorem quantitatem liquidi continere posset, uti in MEM. DE L'ACAD. DES SCIENC. 1707. p. 510. & 1728. p. 416. illa tentamina afferuntur, tunc peritonæum solummodo aquis obfessum notat. Si vero per experimenta allata contrarii convincimur, si tumor etiam facta operatione non subsidet, si dyspnœa urget, tunc in abdomen aquas effusas esse, certiores reddimur. Profundius ergo adigendam acum, aut alio in loco abdomen perunderendum esse, suaderemus. Si, & hic locorum eductis aquis, dyspnœa perdurat, tunc pectoris hydropem præsentem esse, credendum est, sique signa alia, hunc morbum indicantia, concurrunt, paracentesis thoracis alio tempore administranda erit. Si, post aliquot dierum spatium, aut haud ita diu post, tumor abdominis recrudescit, & denuo apparet, lymphatica vasa rupta esse indigat. In hoc vero ancipiti rerum statu paracenteses repetendi, quoties tumor redit, dura necessitas imponderetur, quemadmodum illa de qua in MEM. DE L'ACAD. DES SCIENC. 1707. p. 503. sermo est, 13. vicibus duorum annorum spatio illam passa est, alia 16. vicibus intra 10. menses eam subiit, & ultra 720. lb. aquarum, E. N. C. Cent. 3. & 4. p. 371. restantibus, perdidit, ni per injectiones mundificantes, ex herbis aromaticis & travmaricis in vino coctis, vel Eff. Succin. Aloes. Ra Aristoloch. cum aqua vulner. temperatis, inquinamenta in cavo peritonæi eluendi, idem mundificandi, vasa rupta constringendi, deinceps parietes ejus admusculos transversos agglutinandi spes adhuc superstes esset, quæ quidem methodus a LITTRIO in Mem. de l'Acad. des Scienc. 1707. p. 512. proposita, & a CHOMEL. l. c. 1728. p. 418. felici cum successu in usum vocata fuit. Hinc etiam, si aquæ virides, saniosæ, putridæ, membranulis refertæ, peritonæum ulcere affecerint, aut plane in abdominis cavum per peritonæum

næum erosum delapsæ, intestinum aut viscus quoddam eroserint, abstergentia illa & balsamica, ad ulcus peritonæi mundificandum visceraque ulcerata purificanda, injicienda sunt, imo sæpe opposito & superiori in loco apertura alia adhuc facienda est, quo injectiones inibi immissæ per declivem locum effluere, probeque & ubique peritonæum mundificare, hydatides simul earumque lacinias consumere possint, in quem etiam finem paulo acriora decocta cum muria vel ☉*co parata, injici, & tandem balsamicis vulnerariis peritonæi cum musculis agglutinatio induci poterit. Hac vero methodo non solum peritonæi ulcera mundificata, verum etiam intestinum jam ulceratum, quod fæces jam e vulnere egressæ ad nauseam usque manifestaverunt, iterum consolidata fuisse, exemplo feminae, quæ a tali peritonæi hydrope convaluit, a CHOMEL *Mem. de l'Acad. des Scienc.* 1728. p. 419. memorato, probatur, quamvis CHESELDEN *Anatomy of the Human Body* p. 149. talia subjecta, quæ a putrefactis aquis peritonæum partesque reliquas continentes ulceratas habent, non amplius curari posse, autemet. Quod subjecta, quibus aquæ nondum computruerunt, nec peritonæum erosum fuit, hunc morbum evaserint, illa de qua NUCKIUS *l. c.* p. 114. aliaque de qua BARTHOLINUS *Act. Hafn. Vol. I.* p. 195. sermonem facit, quæ perperam ovarii hydrope, uti author voluit, sed potius peritonæi hydropisi laboravit, rusticus quoque, quem RIVERIUS *Obs. commun. Opp.* p. 582. citat, exempli loco existit. Felici vero curæ

Quarta indicatio colophonem imponere debet, quod externe ligatura abdomen arctando, quo agglutinatio & tonus peritonæi restituatur, & interne ꝑialia sub forma alcoholis, pilularum, croci, Ræ, aut +dularum, vel decocta vulneraria propinando, quo recidivæ ansa præscindatur, peragetur.

§. XXI.

Ut vero citius ad exoptatum finem morbi nostri cura deducatur, diæticus etiam fons non negligendus est. Alimentis ergo eupeptis, oleribus teneris, ægra vescatur, carnibus junioribus, vel affatis, vel bene coctis, utatur, vinum vetus, album, cum juniperi baccis aliquot injectis magis diureticum redditum, sub initio morbi, & sub ejus finem, roborandi scopo, rubrum potet, acidulis vinum suum etiam temperet. Si vero febris concurret, removendo carnem, & interdicens sibi vinum, solis jusculis & prisanis aperientibus contenta vivat. Motum corporis quotidie, vel pedibus eundo, quando fieri potest, vel rheda vehendo, in aëre sicco & sereno instituat, desidiamque & somnum nimium sedule fugiat. Alvum, si non obediat, per clysmata liberam reddat. Animi pathemata, præcipue tristitiam evitet, semperque hilaritatem animi sectetur. Hæc commendata etiam omnia ad huncce morbum præcavendum optime proficua erunt, imo simul hoc a gravidis mulieribus adhuc observandum est, ut V. Snes sæpius durante hocce suo statu administrent, sic enim superfluus sanguis, peritonæum alias obruturus, ejusque vasa distenturus, evacuabitur, sique per reliqua diæretica auxilia circulum & fluiditatem sanguini lymphæque, & tonum solidis, tam universi corporis, quam peritonæi, conservabunt, sic optime etiam hunc morbum præcautum iri, confidamus.

Strassburg, Med. Diss., 2.

ULB Halle

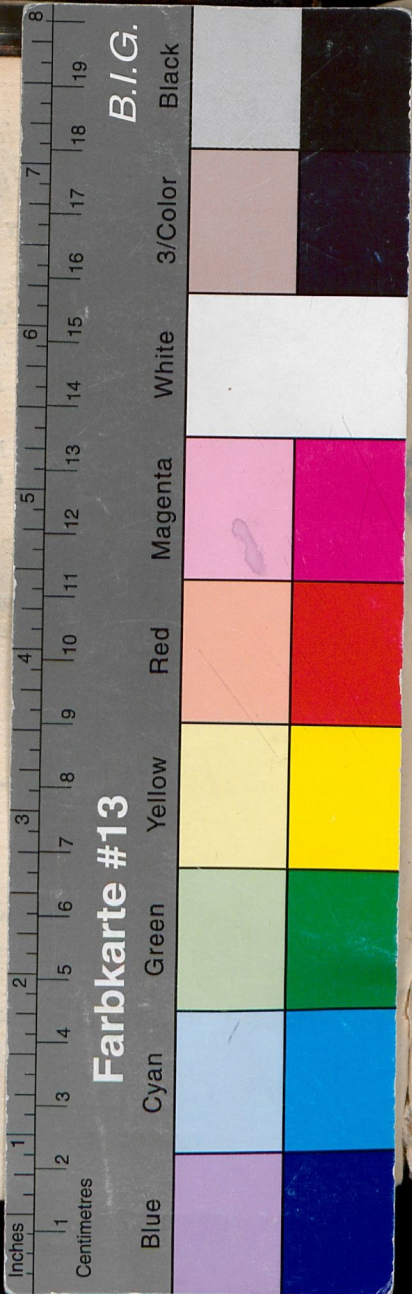
3

004 194 284

Sb.

B. C. D. 8
DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS
DE
HYDROPE
PERITONÆI

QVAM
GRATIOSÆ FACVLTATIS
MEDICÆ

ARGENTORATENSIS CONSENSU

PRO LICENTIA

SUMMOS IN MEDICINA HONORE:
ET PRIVILEGIA DOCTORALIA,
RITE CONSEQUENDI

SOLENNI MEDICORUM EXAMINI SUBJICIT

JOHANNES FRANCISCUS
ADOLPHUS BLAW,

FRIBURGENSIS BRISGOUS.

AD DIEM *10.* JUNII A. O. R. MDCCLII.

H. L. Q. S.

ARGENTORATI

Typis HÆREDUM PAUSCHINGERIANORUM.

